

Mluvme spolu (o migraci)

Příručka s příklady dobrých praxí

2018–2019

Sdružení pro integraci a migraci, o.p.s.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha - pól růstu ČR

1. Co je SIMI?

Sdružení pro integraci a migraci (SIMI) je lidskoprávní nezisková organizace. Pomáhá cizincům a hájí jejich práva v České republice již více než 25 let.

Organizace byla založena v Praze v roce 1992 jako „Poradna pro uprchlíky“, s cílem pomáhat příchozím z válkou zmítané Jugoslávie, postupně i uprchlíkům z dalších zemí. Pomoc spočívala nejen v poskytování bezplatného poradenství v sídle organizace, ale i přímo v uprchlických táborech na našem území.

Co děláme?

1. Právní a sociální poradenství

Poskytujeme bezplatné právní, sociální a psychosociální poradenství cizincům žijícím na území České republiky bez ohledu na jejich právní postavení.

2. Působíme na veřejnost

Pracujeme s širokou veřejností s cílem rozvíjet toleranci, potírat xenofobii a rasismus. Pořádáme besedy pro žáky na školách, workshopy pro pedagogy, interkulturní setkání či kurzy vaření s migranty a migrantkami.

3. Advokační činnost

Snažíme se ovlivňovat legislativu v oblasti azylu, migrace a integrace. Podáváním podnětů, či publikováním odborných článků a publikací usilujeme o dlouhodobě vstřícnější podmínky pro život cizinců na území České republiky.

O co se snažíme?

Naším cílem je rozvíjet pozitivní vztahy mezi cizinci a většinovou společností. Snažíme se tak odbourávat negativní stereotypy, které se vážou k migraci, a to formou vzájemného kontaktu a dialogu většinové společnosti s cizinci.

Kontakty:

Sdružení pro integraci a migraci o.p.s., Baranova 33, Praha 3
+420 224 224 379, poradna@migrace.com

Máte-li zájem o uspořádání besedy na vaší škole, kontaktujte nás na:
Marie Leopoldová, tel: +420 737 082 734, email: leopoldova@migrace.com

Více informací o besedách na školách na:

stránkách SIMI: <https://www.migrace.com/cs/regularizace/migrace-na-skolach>

Jděte na stránky <https://www.migrace.com/cs/> >
v horním horizontálním menu zvolte Integrace > v levém vertikálním menu zvolte Migrace na školách

Projekt Mluvme spolu (o migraci)

Besedy na školách – na pražských školách zapojených do projektu pořádáme besedy o migraci a uprchlictví, jichž se účastní jako host migrant či migrantka, kteří žákům vypráví své příběhy a zkušenosti s cestou do ČR a životem zde. Součástí besed jsou také workshopy, a to buď mediální workshop, workshop vaření s hostem migrantem nebo výtvarný workshop.

Komunitní akce – ve spolupráci s Pražským humanitním gymnáziem a Gymnáziem Jana Keplera jsme během projektu uspořádali dvě komunitní akce Mluvme spolu (o migraci), kde se představili migranti ze zemí jako Mongolsko, Demokratická republika Kongo, Ukrajina, Sýrie, Vietnam, Pákistán, Nepál, Mexiko ze zemí bývalé Jugoslávie. S nimi jsme připravili pro žáky workshopy.

Školení pro pedagogy – na Pražském humanitním gymnáziu a Gymnáziu Jana Keplera jsme pro pedagogický sbor připravili školení, v němž se učitelé dozvěděli informace o aktuální situaci v oblasti migrace a uprchlictví u nás a ve světě. Součástí školení byly také návody jak pracovat s žáky s odlišným mateřským jazykem, jak pracovat se stereotypy žáků ve třídě či jak zvyšovat jejich mediální gramotnost.

Metodické listy – pro pedagogy jsme vytvořili sadu metodických listů s pracovními listy pro žáky. Při výběru námětů metodických listů jsme se snažili o aktuálnost. Vybrali jsme témata jako „uprchlická krize“, Afghánistán, Pákistán, Vietnam nebo Média a migrace.

– Během projektu jsme proškolili 20 pedagogů,

– na školách jsme uspořádali 16 vzdělávacích akcí,

– v rámci vzdělávacích akcí jsme podpořili více jak 450 žáků,

– zapojili jsme 8 škol (4 základní školy a 4 střední školy),

– aktivit na školách se zúčastnili hosté ze 14 zemí.

2. O migraci

Co je to migrace?

Obecně lze migraci charakterizovat jako pohyb osob, či skupin osob, z jednoho místa na druhé. Podle směru pohybu ven ze země či dovnitř, rozeznáváme **emigraci** (vystěhovalectví) a **imigraci** (přistěhovalectví). Pohyb v rámci jednoho státu je vnitrostátní migrací, při odchodu za hranice země se jedná o migraci **mezinárodní**.

Proč lidé migrují?

Důvody migrace rozdělujeme na dvě **základní skupiny dle příčin**, a to na **dobrovolné důvody** (např. práce, studium, rodina) a **nedobrovolné důvody**, mezi které patří zejména ty, které jsou život ohrožující (válka, pronásledování, environmentální katastrofy apod.). Příčiny migrace můžeme označit také jako **tzv. pull faktory**, které člověka „přitahují“ do jiné země, na druhé straně pak jako **tzv. push faktory**, které člověka z dané země „vytlačují“.

Nedobrovolná migrace

Lidé, kteří nedobrovolně opouštějí své domovy, mohou být buďto **vnitřně vysídlené osoby** (neopustí hranice státu, v němž se nacházejí), anebo **uprchlíci, z nichž část jsou žadatelé o azyl**. Kdo je uprchlík stanovuje **Úmluva o právním postavení uprchlíků** (tzv. **Ženevská konvence**) z roku 1951 a její rozšiřující protokol z roku 1967.

Migrant je obecnější pojem zahrnující více kategorií. Jde o osobu, která opustila zemi původu na delší dobu a překročila hranice jiného státu (kupř. ČR) a pobývá na jeho území. Mezi migranty tak nepatří turisté nebo osoby, které jsou na služební cestě.

Uprchlík je „osoba, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů.“ Kvůli obavám o svůj život se do své vlasti nemůže vrátit. Na území bezpečného státu, v souladu s tamními právními předpisy, mu může být udělena mezinárodní ochrana.

Info zdroje

Obecnou migrační situaci ve světě sledují např. organizace: **Úřad vysokého komisařiátu OSN pro uprchlíky** (UNHCR), **Mezinárodní organizace pro migraci** (IOM), **Organizace spojených národů – Oddělení ekonomických a sociálních věcí** (UN DESA), **Mezinárodní organizace práce** (ILO) a **Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj** (OECD).

Situace mezinárodní migrace

Podle zprávy OSN (UN DESA) bylo ke konci roku 2017 na světě 258 milionů mezinárodních migrantů , což je 3,4 % současné světové populace. Oproti roku 2000 se jejich počet zvýšil téměř o polovinu.	V roce 2017 žila polovina všech mezinárodních migrantů jen v deseti státech světa. Nejvyšší počet je v USA (49,8 milionu, 19 %). Následují Saúdská Arábie, Německo, Rusko a Velká Británie.
Ve většině států Evropy, Severní Ameriky a Oceánie tvoří migranti v současné době více než 10 % populace .	Většina mezinárodních migrantů pochází z Asie (106 milionů) a Evropy (61 milionů).
Nejvíce lidí, kteří žijí mimo hranice své rodné země, pochází z Indie (17 milionů), následuje Mexiko (13 milionů), Ruská federace, Čína, Bangladěš, Sýrie, Pákistán a Ukrajina (6–11 milionů).	

Zdroj: UN DESA, 2017: *The International Migration Report 2017 (Highlights)*

Situace mezinárodní nucené migrace

Počet mezinárodních migrantů zahrnuje i 28,5 milionů uprchlíků a žadatelů o azyl . Přestože mnoho mezinárodních migrantů žije ve státech s vysokými příjmy, ve středně a nízkopříjmových zemích žije 85 procent uprchlíků z celkového počtu.	
V roce 2018 bylo na světě 40 milionů vnitřně vysídlených osob a téměř 10 milionů lidí bez státní příslušnosti.	Z celkového počtu uprchlíků 57 % pochází pouze ze tří států , a to Sýrie (6,3m), Afghánistánu (2,6m) a Jižního Súdánu (2,4m).
Nejvíce uprchlíků se nachází na území Turecka (3,5m), Ugandy (1,4) a Pákistánu (1,4m), Libanonu (1m) a Íránu (0,9m) a Německa.	

Zdroj, UNHCR, 2018: <https://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>

- › Velmi přehledně zpracované statistiky a informace o situaci migrace v ČR lze nalézt na stránkách **Českého statistického úřadu**: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu>
- › **Základní statistiku o migraci v ČR** dobrovolně i nucené naleznete na stránkách Ministerstva vnitra České republiky: <https://www.mvcr.cz/migrace/web-statistiky.aspx>
- › **Mezinárodní organizace pro migraci** vydává roční reporty, publikace, statistiky a také nabízí interaktivní mapy: <https://www.iom.int/worldmap>
- › V anglickém jazyce najdete kvalitně zpracované mapy a informace též na **Google Trends in Migrant Crisis**. Data jsou zde sbírána z mobilních aplikací migrantů. Dostupné zde: https://trends.google.com/trends/story/US_cu_7FtylE8BAADRTM_en.

3. Migrace v ČR

Nejsilnější migrační pohyby z Československa lze datovat do pěti období:

2. SVĚTOVÁ VÁLKA

Před 2. světovou válkou odešly především osoby židovského vyznání.

Po 2. světové válce došlo k vysídlení 3 milionů Němců.

1948

Jednalo se zejména o emigraci z politických důvodů.

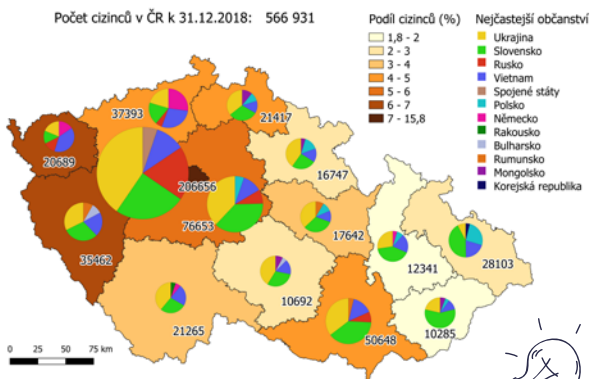
1968

Jednalo se zejména o emigraci z politických důvodů.

1989

Po roce 1989 šlo o ekonomickou migraci po otevření hranic.

Podíl cizinců a 5 nejvíce zastoupených státních občanství v krajích ČR, 2018

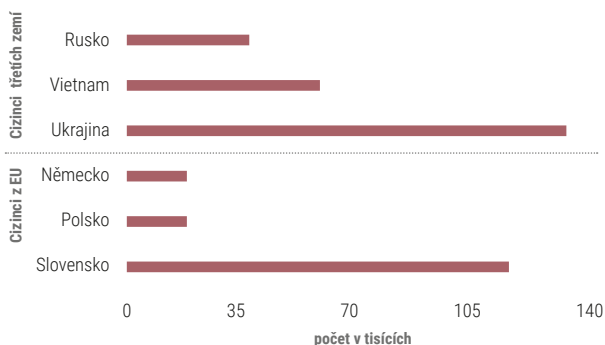
Cizincem se podle zákona o pobytu cizinců, rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky. Cizinec může na území ČR pobývat přechodně nebo trvale, dále pak jako žadatel o mezinárodní ochranu nebo držitel azylu či doplňkové ochrany. Po splnění podmínek daných zákonem může cizinec získat české státní občanství.

Migrace v ČR

Zákon o pobytu cizinců, který pobyt cizinců na území ČR upravuje, rozlišuje mezi dvěma kategoriemi cizinců, a to **cizinci z EU a jejich rodinnými příslušníky a cizinci ze třetích zemí**.

V ČR žije kolem **0,57 milionu migrantů** (2019), z toho je **234 tisíc občanů EU**, kde největší skupinou jsou Slováci (117 tisíc). Osob z třetích zemí je okolo 335 tisíc, z nichž **130 tisíc jsou občané Ukrajiny**. Dále Vietnamci, Rusové a občané postsovětských republik. Z 10 milionů obyvatel ČR je pouze 5 % cizinců.

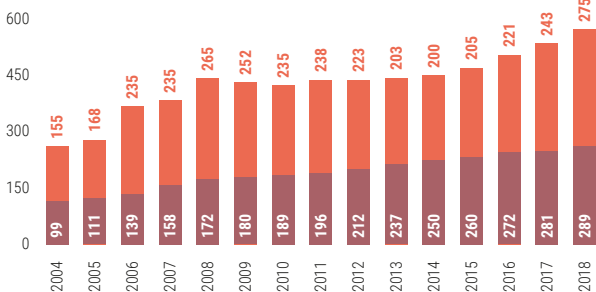
Nejčteněji zastupené národnosti v ČR k 31.12.2018

V České republice se počet cizinců za 14 let více než zdvojnásobil. Většina cizinců žijících v Česku **má zde trvalý pobyt**, který je cizinci udělen po 5 letech pobytu v ČR a za předpokladu, že splnil zákonné podmínky. **Dlouhodobý pobyt** je udělen cizinci poté, co splní zákonné podmínky a hodlá na území ČR pobývat déle než rok.

Státní občanství může být uděleno cizinci, který pobývá na území ČR na základě povolení k trvalému pobytu (většinou 5 let) a splní další zákonné podmínky.

Vývoj počtu cizinců v ČR podle typu pobytu 2004–2018

Mezinárodní ochrana v ČR

Mezinárodní ochrana je zastřešující pojem pro azyl nebo doplňkovou ochranu.

Azyl původně znamená útočiště, místo, kam se pronásledovaný člověk může uchýlit před pronásledovateli. Je to právní ochrana uprchlému cizinci, kterou stát uděluje tomu, kdo je prokazatelně pronásledován na území své vlastní země. Azyl ale může být udělen například i z humanitárních důvodů.

Doplňková ochrana je nižší, časově omezená forma mezinárodní ochrany, udělená žadateli o mezinárodní ochranu (azyl).

Žadatel o mezinárodní ochranu je cizinec, který v ČR podal žádost o mezinárodní ochranu na základě zákona o azylu. Žadatelem je po dobu, než bude rozhodnuto o tom, zda mu bude udělen azyl nebo doplňková ochrana (časově omezená forma ochrany), nebo bude jeho žádost zamítnuta.

Azylant je cizinec, kterému byl na území daného státu (ČR) přiznán azyl. Statistické údaje za všechny tyto kategorie cizinců jsou v České republice v gesci Ministerstva vnitra.

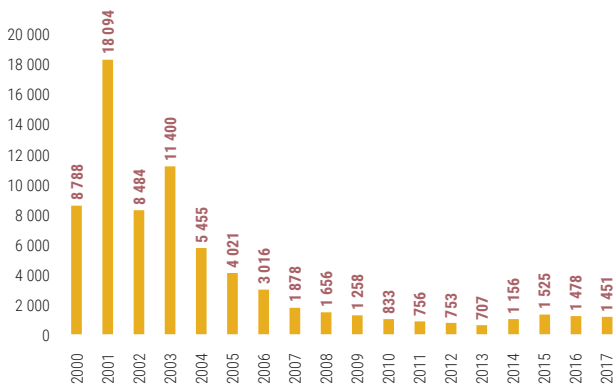
Z půl milionu migrantů žijících v ČR je asi **0,5 procenta azylantů** (tedy lidí, kteří získali v ČR azyl).

Česká republika má více jak **dvacetiletou zkušenost s přijímáním uprchlíků**. V 90. letech byli přijímáni především uprchlíci z bývalé Jugoslávie, postupem času se však ČR stala útočištěm pro mnoho lidí z postsovětských republik, Afghánistánu či Ukrajiny.

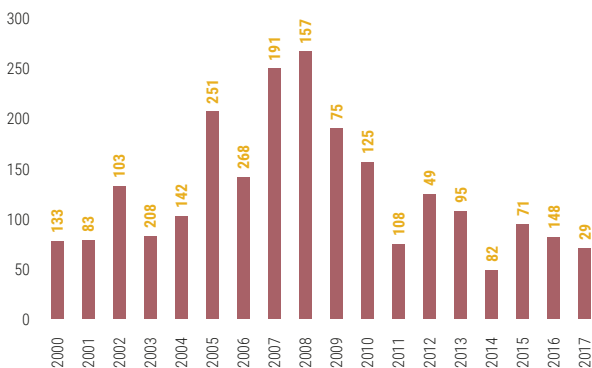
V roce **2018** požádalo ČR o mezinárodní ochranu **1702 osob**. Počet lidí, kteří nakonec mezinárodní ochranu v podobě azylu či doplňkové ochrany získalo, bylo 165 (tedy necelých 10 %).

V roce **2018** bylo nejvíce žádostí o mezinárodní ochranu z **Ukrajiny, Gruzie, Kuby, Arménie a Vietnamu**.

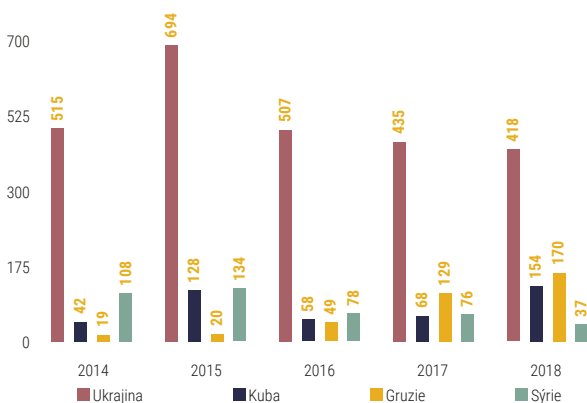
Žádosti o mezinárodní ochranu v ČR

Počty udělených azylů

Kdo v Česku žádá o MO?

4. Multikulturní výchova na školách

Cílem multikulturní výchovy (dále jen MKV) je prostřednictvím vzdělávacích programů vyvolat schopnost lidí **chápat a respektovat i jiné kultury kromě své vlastní**.

U mladých lidí pomáhá **vytvářet pozitivní postoje** vůči imigrantům, příslušníkům jiných národů, kultur, ras apod., a to **rozvojem smyslu pro spravedlnost, solidaritu, toleranci, ale i porozumění odlišným způsobům života**, myšlení či vnímání světa.

Je realizována především ve školní výuce, nicméně i v rámci mimoškolních aktivit má mnoho forem, jako například výstavy, debaty, či komunitní akce.

S MKV pomáhá školám řada organizací, a to nejenom multikulturními programy pro školy, ale také vydáváním metodických materiálů nebo zvyšováním interkulturních dovedností pedagogů v rámci vzdělávacích workshopů.

Na koho se obrátit?

META, o.p.s. spravuje portál www.inkluzivniskola.cz. Tato organizace se mimo **pěči o žáky s odlišným mateřským jazykem** věnuje i multikulturní výchově.

OPU (*Organizace pro pomoc uprchlíkům*) má program **Jsme lidé jedné země**, jehož záměrem je vzdělávat o migraci a migrantech žijících v ČR.

Člověk v tísní provozuje vzdělávací oddělení **Varianty**, které vytváří a testuje vzdělávací programy a materiály pro pedagogy i žáky.

SIMI (*Sdružení pro integraci a migraci*) pořádá **besedy na školách s hosty migranty** a kreativními workshopy a komunitní akce pro školy a rodiče dětí.

MKC Praha (*Multikulturní centrum Praha*) pořádá programy na téma interkulturní vzdělávání, které posilují i vědomí o **demokratické kultuře**.

UNHCR realizuje program **Hello Czech Republic**, zaměřený na vzdělávání o migraci a uprchlictví, cílí i na prevenci xenofobie a rasismu.

Charita Česká republika v projektu **Žijeme spolu, mluvíme spolu** podporuje pedagogy při jejich snaze rozvíjet schopnost žáků respektovat duchovní hodnoty jiných lidí.

Multikulturní výchova pohledem SIMI

SIMI v rámci svých vzdělávacích programů klade důraz na výchovu k respektu vůči sociokulturní rozmanitosti, snažíme se tak budovat interkulturní způsobilost žáků i pedagogů.

Jde nám především o formování jejich životních postojů ve vztahu k cizincům, diverzitě a multikulturní společnosti.

Toho se snažíme docílit zvyšováním povědomí žáků i pedagogů o problémech migrace a integrace.

Také zpřístupňujeme vzájemnou komunikaci a poznání mezi žáky, pedagogy a cizinci samotnými.

Prožitkem tak nenásilně zprostředkováváme prevenci xenofobie a rasismu.

Co děláme?

1. Vzděláváme pedagogy

Porádáme **vzdělávací workshopy pro pedagogy** a pracovníky škol na témata, která se vážou k problematice migrace a integrace.

Motivujeme pedagogy k zařazování multikulturní výchovy a průřezových témat souvisejících s migrací a integrací do běžné výuky.

Snažíme se **budovat interkulturní kompetence** pedagogických pracovníků, aby dokázali preventivně působit proti projevům netolerance, násilí, xenofobie či rasismu.

Tvoříme informační a datovou základnu pro pedagogy, aby byli vybaveni pro argumentaci a diskuzi s žáky a studenty z většinové společnosti a **nabízíme jim metodickou podporu**.

2. Besedy na školách

Multikulturní program SIMI je rozdělený na 4 vyučovací hodiny nebo dle možností školy.

Setkání na besedě předchází hodinová příprava žáků s vyučujícím, který byl proškolen SIMI a následně vyučovací hodina s pracovníky SIMI. Obě hodiny prohlubují znalosti v tématu migrace a integrace skrze informační materiály, data a zkušenosti odborníků.

Ve druhé hodině je dán prostor hostu cizinci žijícímu v ČR, který vyprávěním svého příběhu představí svoji zemi a její kulturní zvyklosti, proč a jak přišel do ČR a sdílí zkušenosti ze života v České republice. Žákům a studentům je tak přímou zkušeností zprostředkovaný problém uprchlictví a migrace z druhé strany.

Poslední hodina navazuje na besedu a pomocí **kreativního workshopu** dle výběru školy, a to buďto mediální, výtvarný nebo vaření, mohou žáci či studenti lépe poznat kulturní tradice a motivy dané země původu hosta cizince.

5. Školení pedagogů

Cílem je připravit pedagogy a pracovníky škol jak pro práci s dětmi s odlišným mateřským jazykem, tak je argumentačně vybavit pro práci s dětmi z většinové společnosti.

Vidíme jako potřebné **podpořit pedagogy v získávání dovedností, které jim umožní překonávat jazykové a kulturní bariéry**, stojící mezi nimi a žáky s odlišným mateřským jazykem (dále jen OMJ).

Témata workshopů:

- 1) Základy problematiky migrace, včetně úvodu do současné uprchlické situace
- 2) Vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem
- 3) Práce s předsudky a stereotypy ve třídě
- 4) Média a migrace

Co jsme na workshopech probírali?

Na školení o tématu **migrace a uprchlictví učitelé získají přehled o současné situaci migrace v ČR i ve světě** a skrze pracovníky SIMI je jim předána zkušenost s integrací cizinců v ČR.

Školení zaměřené na **práci s žáky s odlišným mateřským jazykem (OMJ) pomáhá učitelům v rámci přípravy i výuky** ve třídě s dětmi s OMJ.

Na workshopu **Média a migrace** si učitelé vyzkouší aktivity do výuky, zaměřené na **analýzu mediálního textu**. Aktivity jsou zacílené na prohloubení mediální gramotnosti v otázce migrace.

Workshop zabývající se **stereotypy ve třídě pracoval především s aktivitami k předsudečnému chování žáků**. Učitelé byli proškoleni v tom, jak vést a zvládat debatu o kontroverzních tématech, jak vytvářet bezpečnou a kooperativní atmosféru a jak vést s žáky diskusi.

Metodická podpora

SIMI pro pedagogy vydalo metodické materiály, které jim mají usnadnit výuku o migraci a integraci. Metodiky i metodické listy jsou ke stažení na stránkách organizace: www.migrace.com, v sekci Školení a metodiky pro pedagogy. Publikace jsou k dostání také v tištěné podobě v kanceláři SIMI.

Metodiky pro pedagogy

1. Metodika vzdělávacího workshopu pro pedagogy a pracovníky škol

- publikace obsahuje informace o přípravě vzdělávacích workshopů, ale také představuje jejich obsah. Tématy byly: základy problematiky migrace, včetně úvodu do současné uprchlické situace, zvyšování interkulturních kompetencí učitelů, vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem, představení práce interkulturních pracovníků

2. Metodika multikulturní výchovy

- publikace obsahuje různé metody výuky tématu migrace, včetně informační základny, praktických ukázek aktivit do výuky, slovníček pojmů či rozcestník dalších metodik. Metodika slouží pedagogům pro samostatné vedení hodiny k tématu migrace.

Metodické listy pro pedagogy a pracovní listy pro žáky

Vydali jsme také metodické listy pro pedagogy s pracovními listy pro žáky, zaměřili jsme se na témata: Vietnam, Afghánistán, Média a migrace, Stereotypy a migrace, Uprchlická krize, Islám a Pákistán.

Co najdete v metodických listech?

Ukázkové hodiny na daná témata

Nápady na aktivity do hodin MKV

Datovou a informační základnu

Inspirace a další zdroje k tématům

6. Příběhy hostů migrantů na besedách pro studenty

Fatima Rahimi

Fatima Rahimi utekla jako osmiletá s rodiči a dalšími dvěma sourozenci před Tálibánem z Afghánistánu. Její tatínek byl profesor na univerzitě a poté, co Talibán univerzity zavřel, vyučoval dívky u nich doma, za což mu hrozil trest smrti. Prostřednictvím převaděčů se dostali do České republiky. Začátky v ČR byly krušné, přesto Fatima nelituje toho, že rodina zůstala právě v Čechách. Nyní studuje FHS UK v Praze a pracuje jako novinářka.

Ahsan Aslam

Ahsan pochází z Pákistánu. Mluví výborně anglicky, protože vystudoval anglickou katolickou školu. Náboženským vyznáním je muslim. Se svoji nynější manželkou Češkou se poznali v Íránu na letišti. Posléze se přestěhovali do Česka. Společně s dcerou Sárrou (13) bydlí na malém městě, v Rakovníku. Ahsan Česko miluje a do roku 2014 neměl zde nikdy žádné problémy. Bohužel během „migrační krize“ se jeho rodina potkala s diskriminačním i rasistickým chováním. V poslední době se však situace zlepšuje.

Sebastián Abdou

Sebastián se narodil v Sýrii, kde měl hezké dětství do svých čtrnácti let. Poté kvůli své sexuální orientaci měl velké problémy s rodinou. Proto se rozhodl od rodiny odejít. Po maturitě v roce 2011 si zažádal o studentské vízum, díky kterému se dostal do České republiky. Zde zažádal o azyl, prošel si procesem získávání mezinárodní ochrany, který nakonec byl úspěšný. Nyní studuje ČZU v Praze. Bohužel i on se zde v Česku setkává s fyzickými i slovními útoky pro svou odlišnou národnost.

Paul Homeamba

Paul v Konžské demokratické republice vystudoval vysokou školu a pracoval jako účetní pro různá ministerstva. Bohužel v Kongu už je několik let válečný konflikt a země má mnoho problémů. Proto se Paul v roce 2007 rozhodl vydat do České republiky. Chtěl zde studovat, ale kvůli češtině musel od původních cílů upustit. Boj s obtížným jazykem však nevzdal a postupně se česky naučil. Díky svému hudebnímu talentu založil hudebně taneční africkou skupinu EMONGO. S ní navštěvuje školy a seznamuje děti s africkou kulturou a životem.

Anička Darashenka

Anička se narodila v Bělorusku. Její manžel byl umělec a kreslil karikatury do satirických novin. Jednou noviny zveřejnily jeho karikaturu prezidenta Lukašenka. Noviny byly okamžitě zavřeny a všichni, kdo v novinách pracovali, se stali „nepohodlnými“. Aničky manžel musel utéci, vybral si Českou republiku. Anička v té době měla malé dítě, avšak se bála v Bělorusku zůstat. Vzala to nejnutnější a utekla za manželem do Česka. Zde požádala o azyl a ten také posléze získala. Teď již žije v Česku 16 let, pracuje jako sociální pracovníce a angažuje se v mnoha neziskových organizacích.

Lela Kukava

Lela před více jak 17 lety utekla s manželem z Gruzie, protože tam byla občanská válka. Prodali vše, co měli a odcestovali. Začátky v České republice byly bez češtiny těžké. Po udělení azylu Lelina rodina bydlela v azylovém táboře a byla závislá na sociálních dávkách. Poté, co se přestěhovali do Prahy, našli si málo placená zaměstnání. Jednoho dne se Lele ozvala přítelkyně z tábora s nápadem Ethnocateringu. Lela se brzy vypracovala na hlavní manažerku projektu. Teď v centru Prahy provozuje Bistro Fair Food a v roce 2016 získala české občanství. Díky tomu může opět navštívit Gruzii a setkat se znovu se svým otcem.

Abdulrahman Kodsí

Pochází ze syrského Alepa a jelikož v roce 2013, kdy dokončil střední školu, již v Sýrii probíhal konflikt, rozhodl se ze země odejít. Chtěl studovat v USA, avšak v České republice má příbuzné, a tak se rozhodl požádat o vízum sem na českém velvyslanectví v Libanonu. Přihlásil se na jazykový kurz na ČVUT a po jeho absolvování žádal o přijetí na lékařskou fakultu UK v Praze. Tam nebyl přijat, a proto zažádal v Česku, vzhledem k válečné situaci v rodném městě, o mezinárodní ochranu, aby zde mohl zůstat a nemusel se vracet do válkou rozvrácené země.

Zvezdana Markovič

V Sarajevu si žili na vysoké úrovni, její manžel byl uznávaný architekt a ona pracovala ve vydavatelství. Ovšem s válkou se všechno záhy změnilo. Musela utéci z města s dvěma dětmi a pouze s igelitkou. Praze žije už 21 let, nedávno se jí zde narodil vnuk. V Česku pořádá nejrůznější kulturní akce, představuje zajímavé osobnosti, které pocházejí z tehdejší Jugoslávie. Přes umění tak našla způsob, jak komunikovat s českou společností.

7. Práce žáků – recepty

Majed Tafech, Palestina

Gymnázium Jana Keplera

Majed Tafech se narodil v Palestině, odkud byl vyhoštěn kvůli konfliktu s vládou. S rodiči se přestěhovali do Sýrie, ze které odešel za prací do Libanonu. Jejich rodný dům, od kterého má stále klíč, je teď obsazen cizími lidmi, což pro něj není lehké.

Celá rodina se po krizi v Sýrii 2011 musela odstěhovat, přestože jim vypršela platnost pasů a dostali pouze provizorní dokumenty. Majedův mladší bratr byl unesen a doteď o něm nic neví. Příbuzní jeho bratra byli také v nebezpečí, a proto změnila Majedova rodina domov znovu. Dostali se do Dánska.

Do České republiky se přistěhovali z Dánska v roce 2014. 9 měsíců čekali v Hradci Králové, aby dostali oprávnění zůstat v zemi. Jako svoje nové bydliště si vybrali Prahu. Předtím Majed Českou republiku navštívil a Praha je podle něj nejkrásnější město. Ale Prahu si nevybral jen kvůli její kráse, ale také kvůli jednoduchosti začlenění. Je vděčný za pomoc, kterou zde dostal. Zkoušel žít i v Dánsku nebo Německu, ale Česká republika mu učarovala ze všeho nejvíce. Citují Majeda: „Czech people made me live easy.“ Začátky pro něj nebyly obtížné, neboť často cestoval a komunikace s lidmi je pro něj přirozená. Horší to bylo pro jeho ženu a děti, kterým se stýskalo po domově. Pro Majeda je nejdůležitější, aby jeho děti získaly nejlepší vzdělání a aby byly v bezpečí. O Majedovi tady píšou jen jako o uprchlíkovi, ale to nedefinuje jeho osobnost. Jistě ho to z velké části ovlivnilo, avšak je mnohem víc. Poznala jsem tvrdě pracujícího, milého a inteligentního muže, který se snaží zabezpečit svoji rodinu a dát svým dětem možnost studovat a rozvíjet se.

Tabbouleh

Potřebujeme:

- 100 g bulguru
- ¼ svazku máty
- 1 svazek petržele
- 3 rajčata
- ½ okurky
- 1 šalotka
- 1 stroužek česneku
- šťáva z 1 limetky (nebo ½ citrónu)
- 3–5 lžic olivového oleje
- sůl a pepř

Postup

- › Dle návodu připravíme bulgur, obecně postačí dvojnásobek vody oproti hmotnosti obilovin. Vaříme 5–7 minut, poté necháme dalších asi 10 minut dojít v hrnci.
- › Zeleninu, tedy cibulku, okurku i rajčata (zbavená jader) nakrájíme na co nejmenší kostičky (2–5 mm).
- › Z omytých a osušených bylinek natrháme lístky a nasekáme je na jemno.
- › Z limetkové šťávy, oleje, soli a pepře si připravíme zálivku.
- › Ve velké míse smícháme bulgur s bylinkami, přidáme zeleninu a přelijeme zálivkou. Vše dobře promícháme a můžeme podávat.
- › Palestinský způsob servírování je zabalit tabbouleh do salátu.

7. Práce žáků – recepty

Julia Brian, USA

ZŠ Kladská

Julia žije v České republice už více jak 20 let. Pochází z města Charleston v Jižní Karolíně. Do Česka přišla na rok, z důvodu poznání Evropy. Jenže po roce pobytu v Česku zjistila, že byla pracovně natolik vytížená, že vlastně nic neprocestovala. Rozhodla se tedy zůstat ještě jeden rok, aby měla na prozkoumání Evropy více času. Po dalším roce koupila firmu, která se zabývá vývojem softwaru pro jiné firmy, ve které předtím pracovala. Přijela s manželem, oba se rozhodli, že Česko je úžasná země, kde chtějí vychovávat své děti a rozhodli se tu zůstat.

Na otázku, zda je rozdílný život v ČR a v USA odpovídá: „Je v tom mnoho rozdílů. Jeden z nich, který se mi velmi líbí, je, že ČR leží ve střední Evropě. Jen za pár hodin mohou být v jakékoliv z evropských zemí. Kvůli tomu je život zde velmi mezinárodní. Po USA se mi ale samozřejmě stýská, především po americkém jaru, v ČR jsou jara velmi chladná. Také se mi stýská po rodině a po oceánu.“

„A co se mi na ČR nejvíce líbí? Miluji českou přírodu a jak lehké je se všude dostat. Jsem vděčná za to, že nemusím všude jezdit autem, protože kamkoliv se dostanu pěšky či veřejnou dopravou. Miluji zdejší muzea a je tu úžasná hudba. Navíc je zde kladen důraz na nezávislost dětí. Praha je podle mě jedno z nejkrásnějších měst Evropy a jsem ráda, že tu žiji. Musím ale říct, že čeština je velice těžká! Přála bych si, aby skloňování bylo jednodušší a normalizované. Je to skoro tak komplikované, jako anglický pravopis a výslovnost.“

Red rice

Je to arabský pokrm rychlého občerstvení, který je rozšířený po celém arabském světě, kde ho naleznete na každém rohu. Také je známý v Rusku a Polsku. Základem je jehněčí, hovězí, skopové, telecí nebo kuřecí maso připravované na rotačním grilu. Podává se s arabskými saláty, okurkami a rajčaty, které jsou i s masem a omáčkou vloženy do pítového chleba. Shawarma se velmi podobá řeckému gyrosu nebo tureckému kebabu.

Potřebujeme:

1/4 kg slanina

2 hrníčky dlouhozrnné rýže

2 hrníčky vinných rajčat, oloupané a nakrájené

1 litr kuřecího vývaru

Postup

- › Nakrájejte slaninu na malé kousky a smažte až do křupava. Vyndejte slaninu a vylejte všechn tuk až na 1/4 hrníčku. Přidejte nevařenou rýži a smažte v tuku na střední až vysoké teplotě. Neustále míchejte. Rýže se zbarví na bílou. Nenechte spálit.
- › Přidejte rajčata a vařte, až se většina kapaliny odpaří. Přidejte sůl a kuřecí maso. Zakryjte víkem a vařte 30 minut, nebo dokud není rýže jemná.
- › Před podáváním odstraňte z tepla a zamíchejte vidličkou. Ozdobte vyhrazenou slaninou.

8. Komunitní akce

Pražské humanitní gymnázium

Na komunitní akci se podařilo **vytvořit příležitost pro společné setkání Čechů /studentů, rodičů, pedagogů a migrantů z různých zemí** v komorních prostorách školy. Forma setkání měla zábavný, ale zároveň edukativní charakter, kdy hosté migranti vytvořili zajímavá stanoviště, na kterých prezentovali svou kulturu a zajímavosti o své zemi původu návštěvníkům. Ti tak měli na těchto stanovištích **možnost navázat osobní kontakt s migranty a dozvědět se zajímavosti o jejich kultuře přímo od nich.**

Akce byla pořádána ve spolupráci se školou PHG a zúčastnilo se jí i mnoho umělců migrantů, kteří tak díky umění zprostředkovali divákům svoji kulturu.

Tatarskou kulturu reprezentoval Server Abkerimov, který je známý ve světě jako „Zlatý akordeon“.

Taneční workshopy a vystoupení si připravil Paul Homeamba z Demokratické republiky Kongo.

Exotickou hudbu také předvedl Ivo Charitonov, který zahrál na didgeridoo.

Zazněly tradiční mongolské písně od operní zpěvačky Jagarmaa Dagvasuren.

Nechyběly ani irské tance v podání Barbory Bendové.

V rámci různých workshopů a kvízů, se žáci dozvěděli o jiných národech a seznámili se s osobní zkušeností hostů migrantů. Žáci, pedagogové i rodiče si vyzkoušeli výrobu konžských perkusí a mongolských knoflíků, upekli mexickou tortillu s šéfkuchařem restaurace Fossil – Josém Pazem, anebo se mohli v tradičních krojích hostů vyfotit ve fotokoutku.

Gymnázium Jana Keplera

Na této komunitní akci mělo více jak 100 studentů možnost během tří hodin zhlédnout dokumentární film „Nepálci v Jablonci“, podílet se na navazující diskuzi na téma pracovní migrace s odborníky a protagonistou i režisérkou snímku a následně se zúčastnit zážitkových workshopů s hosty migranty.

Během debaty měli studenti možnost proniknout hlouběji do tématu pracovní migrace v České republice.

Studenti se během workshopů setkali například s Ahsanem Aslamem z Pákistánu a společně diskutovali o islámu, v dalším workshopu měli možnost poznat Sebastiána ze Sýrie, v jiném Minhe z Vietnamu, který vyprávěl o 2. generaci Vietnamců v Česku nebo paní Zvezdanu, která uprchla před lety před válkou v Sarajevu.

Studenti mohli s aktéry migračního procesu diskutovat o palčivých otázkách a zároveň se dozvědět více o situaci těch, kterých se migrace přímo týká.

Mimo jiné zde byly připraveny workshopy organizace Hejmo a také zde svůj příběh vyprávěla dobrovolnice, která pomáhala během tzv. uprchlické krize na hranicích v Srbsku.

„Celou akci bych hodnotila jako velmi vydařenou, moc tomu přispěla právě možnost vyslechnout si v druhém bloku programu během workshopů přítomné migranty, kteří si situaci nevídaného hosta v naší jinak pohostinné republice zkusili na vlastní kůži. Chtěla bych jim všem a také profesorům, kteří zorganizovali celou akci, poděkovat...“

— Citát studentů z akce

9. Slovníček pojmů

Co znamená?

Migrace – změna trvalého pobytu jednotlivců či skupin osob. Změna v rámci jednoho státu je vnitrostátní migrace. Pokud občané opouštějí svůj domovský stát, jedná se o emigraci. Z hlediska země, kde migranti chtějí zůstat, jedná se o imigraci.

Multikulturalismus – myšlenkový směr, který zastává stanovisko, že v jednom demokratickém státě mohou společně žít nejen jednotlivci, ale i skupiny s různou kulturou. Vysvětluje prospěšnost této kulturní rozmanitosti pro společnost i stát.

Xenofobie – projev chování, který spočívá v nedůvěře, strachu, odporu a nepřátelství ke všemu cizímu, neznámému. Vede často k vytváření předsudků. Ty si jedinec osvojuje vlivem prostředí, či je přejímá od vnější autority. Člověk tedy může mít strach z cizinců, přistěhovalců nebo příslušníků jiné rasy či kultury, aniž by se někdy s někým takovým setkal. Tento strach pak obecněji pramení z nedostatku objektivních informací a z neobjektivních zpráv o všem, co je cizí a co nás zdánlivě ohrožuje.

Předsudek – zakořeněný úsudek či názor, větinou negativní, který není založen na spolehlivém poznání, ale na pouhém mínění či předpokladu. Předsudky bývají namířeny nejčastěji proti určité skupině jako celku, anebo proti jedinci, protože je příslušníkem této skupiny.

Diskriminace – rozlišování lidí na základě příslušnosti k nějaké obecné skupině, bez ohledu na schopnosti konkrétního jedince. Toto rozlišování má za následek, že se k jednomu člověku chováme ve stejné situaci hůře než k jinému, a to pouze proto, že daný člověk je příslušníkem nějaké skupiny (je určité rasy, věku, pohlaví, náboženství) nebo má nějakou vlastnost (či je nemocen, chudý apod.). Diskriminace může být i pozitivní: pak jsou příslušníci určité skupiny oproti ostatním zvýhodňováni.

Rasismus – názor, který tvrdí, že rasa určuje schopnosti člověka a že někteří lidé jsou nadřazení jiným lidem, kteří jsou příslušníky odlišné rasy. Rasisti definují rasu jako skupinu lidí stejného původu a rozlišují různé rasy podle fyzického charakteru, jako je barva kůže nebo kvalita vlasů. Jako rasismus se také označují různé druhy negativního, agresivního či ponižujícího chování k odlišným osobám, k příslušníkům „jiné rasy“.

Hate speech – nenávistný projev ve fyzickém, ale i virtuálním prostoru, který útočí na osobu nebo skupinu osob na základě pohlaví,

etnického původu, náboženství, rasy, zdravotního stavu nebo sexuální orientace.

Uprchlík – osoba, která utekla ze své původní země před válkou či před opodstatněným životu nebezpečným pronásledováním, založeným na rasových, náboženských, národnostních či politických důvodech, či z důvodu příslušnosti k určitým společenským skupinám.

Mezinárodní ochrana – zastřešující pojem pro azyl nebo doplňkovou ochranu.

Azyl – původně znamená útočiště, místo, kam se pronásledovaný člověk může uchýlit před pronásledovateli. Je to právní ochrana uprchlému cizinci, kterou stát uděluje tomu, kdo je prokazatelně pronásledován na území své vlastní země. Azyl ale může být udělen například i z humanitárních důvodů.

Doplňková ochrana – nižší, časově omezená forma mezinárodní ochrany, udělená žadateli o mezinárodní ochranu (azyl).

Ekonomický migrant – osoba, která dobrovolně, bez život ohrožujících příčin, odchází do jiného státu v očekávání zlepšení své životní úrovně, ekonomické situace či vzdělání.

Integrace – proces, který umožňuje cizincům postupně se začlenit do nové společnosti. Cílem integrace je oboustranně přínosné nekonfliktní soužití cizinců a majoritní společnosti. Integrace předpokládá, že se imigrant dokáže v nové společnosti vyznat, do určité míry se jí přizpůsobit, ale zároveň si zachová tolik ze své kultury a identity, aby se cítil dobře. Pro přijímající společnost integrace znamená, že imigrantovi umožní, aby se stal jejím členem – nebude ho tedy vylučovat, ani ho nebude nutit, aby se zbavil své kultury a ničím se neodlišoval od příslušníků většinové společnosti.

Tolerance – (z latinského slovesa tolerare, snášet, strpět) neboli snášenlivost znamená ochotu, schopnost nebo možnost člověka (nebo společnosti) žít vedle lidí s jinými názory, vírou, postoji a přesvědčeními, nedomnívat se, že on je jedinou mírou toho, co správné.

Islám/islamista/islámský extremismus – zatímco islám je druhým nejrozšířenějším náboženstvím na zemi a ti, kdo jej vyznávají, jsou nazýváni muslimové, islamismus je snaha převést islámskou víru v politickou ideologii. Ne každý muslim je zároveň islamistou. Islámský extremismus je pak nejkonzervativnější formou islamismu, který často užívá násilných prostředků k dosažení svých politických a náboženských cílů. Tedy, ne každý islamista je zároveň islámským extremistou.

**Příručka s příklady dobrých praxí vznikla
v rámci projektu Mluvme spolu (o migraci),
s číslem CZ.07.4.68/0.0/0.0/16_037/0000329,
který je spolufinancován Evropskou unií
z Evropských strukturálních a investičních fondů,
v rámci Operačního programu Praha – pól růstu ČR.**

Více o Sdružení pro integraci a migraci, o.p.s. najdete zde:

Webové stránky: www.migrace.com

Foodblog: foodblog.migrace.com

Bez vrásek: bezvrasek.migrace.com

Facebook: www.facebook.com/SIMlporadna

Youtube: www.youtube.com/user/SIMluprchliciz

**SDRUŽENÍ ASSOCIATION
PRO INTEGRACI FOR INTEGRATION
A MIGRACI AND MIGRATION**